

Din cuprins:

Interviu Fără Tabu
cu Mircea Surdu 1

„Indiferența susține
violența” – concurs
național..... 2

Campanie de informare
pentru romi 4

Cum luptăm cu violența
în familie? 4

1 Octombrie – Ziua Inter-
națională a Persoanelor
în Etate..... 5

Tinerii cheamă Guvernele
la acțiune..... 6

Pagina Y-PEER 7

Concursul Plural+Moldova
continuă 8

MIRCEA SURDU

**NU CONTEAZĂ LOCUL DE UNDE EȘTI SAU
FAMILIA DIN CARE VI. ȘANSA TA EXISTĂ!**

De unde este originar Mircea Surdu?

M-am născut în satul Buda, Călărași, un sat foarte mic și modest, unde, pe vremuri, nu circulau nici măcar autobuzele... Aceasta nu m-a împiedicat, totuși, să prind un autobuz de Chișinău și să mă integrez în realitățile dure ale unei capitale de atunci. Acest lucru demonstrează că șansa fiecăruia există. Nu contează locul de unde ești sau familia din care vii. Contează persoana în sine și dorința ei de a se afirma - prin multă muncă, perseverență și ceva noroc.

Ce facultate ați absolvit?

Am absolvit facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării de la Universitatea de Stat din Moldova, unde mi-am făcut studiile între anii 1980-1985. Anterior, ab-

solviseam școala din satul Pârjolteni, aflată în vecinătatea localității mele de baștină. Părinții au avut grijă să mă dea acolo la studii, deoarece școala era mai bună. Pe de altă parte, deja de la o vârstă timpurie am înțeles ce înseamnă să fii genetic, adică să nu fii „de-al lor”.

La ce vă referiți?

Există un fel de patriotism local în școala din Pârjolteni, printre elevi, profesori...La acele obiecte care nu mi se dădeau prea ușor și înfruntam probleme, eu aveam note mai proaste, pe când colegii aflați în aceeași situație, aveau note mai bune, doar din simplu motiv că erau de baștină.

Ați reușit în timp să depășiți aceste frustrări?

Cred că mereu a fost nevoie să depășesc anumite obstacole în timp, deoarece întâmplarea a făcut să vin în Chișinău, unde, la fel, nu am nicio rudă de sânge, adică sunt venetic. A trebuit să repet istoria copilăriei și de fiecare dată să o iau de la foaie albă, fără sprijin, fără ajutor...

Ce v-a ajutat să perseverați?

În primul rând dorința și ideea clară de a ști unde vreau să ajung și ce trebuie să fac pentru asta. Știam că vreau să lucrez în televiziune și chiar dacă toate premisele îmi arătau contrariul - la vremea când am apărut eu în televiziune standardele erau foarte rigide, trebuia să porți costum, să ai o față clară, pe când eu nu mă evidențiam prin frumusețe, chilia o am încă din tinerețe, ►

Editorial

Este timpul vostru. Acționați!

A mai trecut o lună și din nou vă invităm la lectura tradiționalului nostru buletin. "Fără Tabu" a reușit deja să devină un prieten fidel al multora dintre voi și să fie o sursă de informație credibilă, care vorbește deschis și fără ocolișuri despre subiectele ce vă dor. Nu ne ascundem după deget, dar spunem lucrurilor pe nume, inclusiv vorbim despre sănăta-tea și drepturile sexual-reproductive. Sunteți adolescenți, iar acest subiect vă preocupă în mod special. Începând cu această ediție sperăm să realizăm încă un salt major în colaborarea noastră și anume să asigurăm ca fiecare exemplar al

buletinului "Fără Tabu" să ajungă la fiecare dintre voi - în fiecare școală, din orice sat, oraș sau raion din republică. Ne propunem în felul acesta să acoperim golul informațional care există și să vă ajutăm să luați decizii corecte și în cunoștință de cauză cu privire la viitorul vostru.

... Este început de an școlar, timpul când se număra bobocii, se numără amintirile, realizările și eforturile depuse peste an.. Pentru voi se numără distracțiile vacanței și obiectivele pentru noul an școlar. Vă dorim să aveți un an plin de realizări frumoase, succese și izbândă în

tot ceea ce faceți. Important este să nu regretați și să nu fiți descurajați. Orice încercare, fie și nereușită la început, este o rampă de lansare pentru cea de a doua și o treaptă spre succes în viitor. Nu uitați și de Ziua de 1 Octombrie, Ziua Persoanelor în Etate, Ziua Bunicilor voștri pe care aveți obligația și datoria morală să-i vizitați și să le readuceți zâmbetul pe buze și bucuria de a trăi. **Acum este timpul vostru! Acum trebuie să acționați!**

Irina Lipcanu,
irina@unfpa.org

CAMPANIA MONDIALĂ

„16 ZILE DE ACȚIUNI ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI ÎN BAZĂ DE GEN”

25 NOIEMBRIE – 10 DECEMBRIE 2009

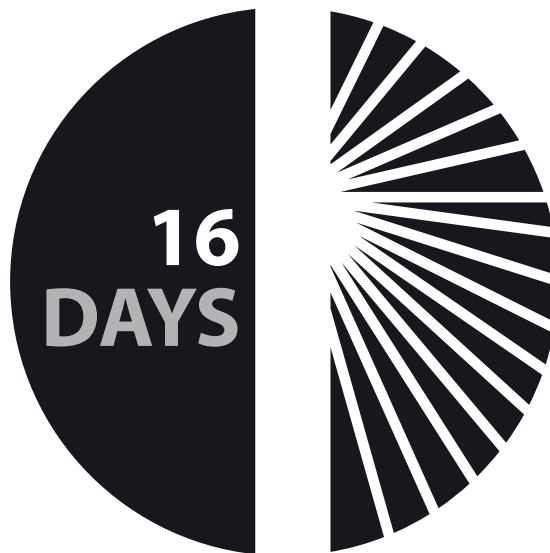
Începând cu anul 1991 pe plan mondial se desfășoară Campania mondială „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”.

În cadrul Campaniei sunt comemorate următoarele evenimente:

- 25 noiembrie – Ziua internațională de combatere a violenței față de femei
- 1 decembrie – Ziua internațională de combatere HIV/SIDA
- 6 decembrie – Ziua de doliu pentru victimele „Masacrului de la Montreal”
- 10 decembrie – Ziua internațională a drepturilor omului

Anul acesta campania „16 zile de acțiuni împotriva violenței în bază de gen” se desfășoară sub genericul „**Noi putem stopa violența față de femei!**”

În cadrul acestei campanii Ministerul Educației și Tineretului și organizația „Gender-Centru”, cu suportul UNFPA, Fondul ONU pentru Populație și Misiunea OSCE în Moldova, organizează Concursul de creație literară și Concursul de desen și alte forme de artă grafică cu genericul „**Indiferența susține violența**”.

Concursul are drept scop dezvoltarea reflecției personale a copiilor și tinerilor asupra riscului pe care îl comportă tolerarea manifestării diferitor forme de violență.

Grupul țintă al Concursului de creație literară îl reprezintă elevii din clasele V-XII din republică. Doritorii de a participa la concurs trebuie să redacteze un eseu (o poezie, nuvelă etc.) pe tema „Indiferența susține violența”. Fiecare participant poate prezenta o singură lucrare, cu un vo-

lum de la 300 până la 600 de cuvinte.

Grupul țintă al Concursului de desen și alte forme de artă grafică îl reprezintă elevii din clasele III-XII din republică.

Participanții la acest concurs vor prezenta desene (acuarelă, creion, etc.), colaje, afișe, grafică pe calculator, pe tema „Indiferența susține violența”. Fiecare participant trebuie să prezinte o singură lucrare.

Planșele vor avea o dimensiune de minim A4, sau, în cazul celor realizate la calculator, o rezoluție de 240 DPI, necesară pentru o imprimare calitativă.

Data limită de predare a planșelor sau a versiunilor electronice este **10 noiembrie 2008**.

Planșele vor fi trimise, fie în variantă tipărită, prin poștă, solicitând confirmarea actului de primire, la sediul Ministerului Educației și Tineretului (Piața Marii Adunări Naționale, 1, Chișinău), fie în variantă electronică la următoarea adresă de e-mail: eparlicov@gmail.com

Detalii pe pagina de internet a Ministerului Educației și Tineretului www.edu.md sau www.unfpa.md

Mircea Surdu: Nu contează locul de unde ești sau familia din care vii. Șansa ta există!

► gura este ușor strâmbă - am reușit să dau moda la defecte. Am devenit pionierul unor altfel de emisiuni și am reușit să demonstrez că în televiziune contează nu atât forma, cât gândul. Am muncit mult pentru asta, dar m-a ajutat și echipa, or, un element al succesului în televiziune este anume echipa. În același timp, m-a ajutat și firea mea deschisă și comunicabilă. Reușesc să mă apropiez foarte ușor de oameni, să inițiez discuții, relații de colaborare. Ceea ce sugerez, de altfel, și copiilor, și tinerilor de astăzi, or închiderea în propriul cerc este o problemă gravă. Trebuie să fim deschiși, să spunem ce ne preocupă, deoarece numai așa se vor găsi oameni care vor fi gata să ne întindă o mână de ajutor la momentul oportun.

Care credeți că sunt cele mai mari probleme cu care se confruntă tinerii de astăzi?

Nu aș putea spune că este vorba de neinformare. Tinerii din ziua de azi sunt foarte informați. Când eram eu la vârsta lor nu exista nici internet și nici alte mijloace de comunicare disponibile astăzi. Pe de altă parte, nu știam nici de droguri, sau HIV și alte asemenea provocări. Aceasta mă face să cred că cea mai mare problemă a tinerilor de azi este anume multitudinea de ispite și tentații la care sunt expuși. Ei trebuie să fie foarte puternici și să aibă o educație bună ca să reziste acestor „plăceri”. Admir tinerii care reușesc acest lucru. În special acei tineri care stau singuri acasă, fiindcă părinții lor sunt plecați peste hotare, dar reușesc să aibă grijă de ei, sunt cuminți, responsabili și atenți față de viitorul lor. Pe bună dreptate, asemenea copii merită să fie numiți eroii zilelor noastre.

Sunt tinerii de astăzi o putere, având în vedere modul în care se implică în procesul decizional?

Nu sunt o putere, deoarece în Republica Moldova cam nimic din ceea ce ar trebui să fie o putere, nu este ca atare. Nici presa nu este puterea a patra. Regretabil, deoarece tinerii au calități și abilități de a fi o putere. Statul este obligat să le asigure dreptul de a se implica în procesul decizional. E nevoie să fie create condiții ne-formale pentru implicarea tinerilor, or condiții formale există. Deseori auzim că tinerii s-au întâlnit cu primul ministru sau alte personalități politice. Lumea se prefacă, joacă teatru că i-a implicat, deoarece implicarea

reală nu există. Tinerii trebuie să simtă pe propria piele că decizia lor a fost importantă pentru comunitate și că de ea s-a ținut cont.

Ați abordat subiecte tabu în emisiunea „Bună seară”, devenită deja tradițională la postul național de televiziune?

Am abordat multe subiecte tabu, dar, din păcate, după desfășurarea unor asemenea emisiuni s-a revoltat Biserica. Mi-amintesc o emisiune în care vorbeam despre prezervative și cineva m-a dojenit foarte serios pentru asta. În același timp, nu voi renunța la asemenea emisiuni. Asta deoarece nu ne putem opune valului și ne prefacă că lucrurile stau pe loc. Trebuie să înțelegem că lucrurile se mișcă, tinerii sunt alții, lumea se modernizează...Nu vreau să fiu critic la adresa Bisericii, deoarece merg la Biserică și sunt un om religios. În același timp, am senzația că uneori implicația Bisericii în problemele laice nu este adecvată. A nu folosi astăzi un prezervativ este ca și cum te-ai deplasa cu căruța și a refuza categoric mașina, trenul sau avionul. În plus, anume asemenea emisiuni prezintă un interes foarte mare pentru public și dau un plus de audiență. De obicei, ele polarizează ascultătorii, dar asta nu înseamnă că discuțiile în contradictoriu nu se admit, dimpotrivă.

Probabil că este vorba și de mentalitatea oamenilor, de modul nostru de gândire...

Probabil, dar în același timp trebuie să înțelegem că presa este cea care are misiunea de a educa societatea. Nu putem să ne prefacem că tinerii de astăzi nu știu ce înseamnă prezervativ sau infecție cu transmitere sexuală. Ei oricum privesc televizorul, având acces la zeci de posturi de televiziune și mii de pagini de internet care abundă în tot felul de informație. Faptul că adulții și specialiștii vor ajuta tinerii să înțeleagă

mai bine această informație și s-o utilizeze corect va fi doar spre binele lor și a societății din care fac parte.

Revenind la cariera Dvs în televiziune, se mai întâmplă și acum să aveți emoții?

Desigur. Chiar și după 23 de ani de televiziune mai am emoții, iar uneori mă străfulgeră întrebarea de ce oare mi-am ales această profesie. Pe urmă mă gândesc, însă, că dacă nu aș avea aceste emoții înseamnă că ar trebui să plec, or, aceasta ar însemna că am realizat totul la televiziune, iar munca a devenit o rutină.

Vă amintiți vreodată întâmplare hazlie de la o emisiune difuzată în transmisiune directă?

Am avut parte de multe istorii de acest fel ...și de becuri sparte, și de studiouri care au luat foc în timpul emisiunii, și de prezentarea a opt emisiuni în direct, fiind cu piciorul rupt, în ghips. Nimeni nu observa lucrul acesta, fiindcă încercam să-l ascund - puneam un ciorap negru pe un pantalon negru și mergeam înainte...Cred că am avut parte de toate experiențele posibile, dar prin asta și se caracterizează un adevărat profesionist.

În fine, aveți vreun vis la care râvniți și nu s-a împlinit încă?

Poate visele și pentru asta sunt vise, ca să rămână așa...Ca și profesionist, nu știu ce aș mai vrea...Poate doar să trăiesc într-o țară civilizată, cu multă normalitate, unde să-mi fie indiferent care partid politic câștigă, iar neliniștea zilei să nu mă tulbure personal. În rest, nu aș fi împotriva unei case frumoase într-o zonă de munte, unde, la gura focului, să-mi petrec timpul liber și, mai târziu, bătrânețea. ☺

Vă mulțumim și vă dorim să vă împliniți visul!

În Moldova se desfășoară o campanie de informare privind sănătatea reproducerii pentru populația romă

Campania cu titlul „Nu uita! Sănătatea ta înseamnă - Sănătatea Familiei tale” se desfășoară în perioada 10 septembrie - 31 octombrie, în opt localități, populate preponderent de romi. Adolescenții, femeile și bărbații din aceste localități se întâlnesc în această perioadă, în zilele de sâmbătă și duminică, cu medici de familie, medici ginecologi, mediatori socio-sanitari, pentru a discuta probleme de sănătate, planificare familială, violență domestică. La sfârșitul sesiunilor de informare toți participanții beneficiază de consultații medicale individuale pe gratis

Potrivit Asociației „Tarna-Rom”, în Moldova sunt peste șapte mii de copii romi, dintre care 2500 sunt neșcolarizați și nu știu măcar să citească în grafia latină.

și primesc pachete cu produse igienice. Acțiunea este posibilă grație efortului comun al Fondului ONU pentru Populație, Societatea de Planificare a Familiei, Centrul Național al Romilor și Ministerul Sănătății din Republica Moldova.

Viorica Gherman, Coordonator de Programe la Societatea de Planificare a Familiei a spus că ideea unei asemenea campanii a apărut în condițiile în care populația romă din Moldova este dezavantajată și nu are acces la servicii medicale de calitate privind sănătatea și drepturile sexual-reproductive. „Deși romii pot să beneficieze de multiple facilități prevăzute în diverse documente naționale (de exemplu, accesul la produse de calitate pe gratis în cabinetele de planificare a familiei), din cauza că nu cunosc această informație, serviciile respective nu sunt solicitate”, a spus ea.

Campania de informare în satul Bursuc, Nisporeni

Desfășurarea unei asemenea campanii vine să acopere golul informațional existent și să ajute populația romă să-și cunoască drepturile și posibilitățile de a avea un mod sănătos de viață.

În total, sunt preconizate opt sesiuni primare de informare, care se vor încheia la mijlocul lunii octombrie. Se așteaptă ca la sfârșitul campaniei să fie informate circa 100 de persoane din fiecare localitate, adică 800 de persoane în total.

Cum luptăm cu violența în familie?

Pe 18 septembrie 2009 s-a împlinit un an de când a intrat în vigoare Legea Nr. 45 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Un articol important al acestei Legi îl constituie “Măsurile de protecție”, una din prevederile căruia este emiterea de către instanța de judecată a Ordonanței de protecție. Ordonanța de protecție presupune un set de restricții menite să protejeze persoana abuzată, inclusiv prin obligarea agresorului să nu se apropie de victimă, să părăsească temporar locuința comună etc. În realitate, însă, chiar și după

„În Republica Moldova egalitatea de gen este asigurată prin lege, totuși, în practică, subordonarea femeilor este încă prezentă, inclusiv prin aplicarea violenței. Atitudinile patriarhale și discriminatorii duc la sporirea nivelului de vulnerabilitate al femeilor. Legea Nr. 45 este o lege perfectă, dar nu are un mecanism de aplicare. Tocmai de aceea recomandăm urgentarea aplicării în practică a Ordonanței de Protecție, întrucât acest mecanism este crucial pentru asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și pentru securitatea umană.”

*Angelina Zaporozjan-Pîrgari,
Consultant național independent
în domeniul violenței în familie*

un an de la intrarea în vigoare a acestor prevederi legale, persoana afectată de violență este cea care, de cele mai multe ori, se vede nevoită să-și găsească un refugiu în altă parte, pe când agresorul continuă să locuiască la domiciliu. Adică, Legea Nr. 45 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, inclusiv Ordonanța de protecție, nu se aplică în practică.

La această concluzie au ajuns participanții la un curs de instruire pentru judecători, procurori și avocați, privind realizarea prevederilor Legii Nr. 45, organizat în zilele de 15 și 16 septembrie 2009 la Chișinău, de către UNFPA, Fondul ONU pentru Populație, în parteneriat cu Asociația Avocaților Americani pentru Supremația Legii și Institutul Național al Justiției. Seminarul de instruire a întrunit circa 50 de specialiști din domeniul jurisprudenței, din mai multe raioane ale republicii, inclusiv Anenii-Noi, Rezina, Șoldănești, Ungheni, mun. Chișinău etc.

Atelierile de instruire pentru judecători, procurori și avocați fac parte dintr-un set de activități prevăzute în cadrul proiectului „Protecția și abilitarea victimelor traficului de ființe umane și violenței în familie” care se desfășoară în Moldova între anii 2008-2011, fiind realizat de către PNUD, UNFPA, OIM și OSCE, cu susținerea financiară a Guvernului Japoniei.

„Aplicarea unei Ordonanțe de protecție într-o localitate ar avea efectul unui “bulgăre de zăpadă” în mijloc de vară, deoarece i-ar face pe potențialii abuzatori să se gândească la faptele lor, astfel, prevenind noi acte de violență. Ideea desfășurării unui ciclu de ateliere de instruire pentru specialiștii de drept, în care sunt explicate detalii despre funcționarea Legii și a Ordonanței de protecție, este binevenită.”

*Raisa Botezatu,
vicepreședintele Curții Supreme
de Justiție și membru al Consiliului
Superior al Magistraturii
din R.Moldova*

Violența domestică în cifre (7 luni 2009):

- 11 omoruri;
- 15 vătămări intenționate grave;
- 1550 petiții cu referire la cazuri de violență în familie;
- 4280 de scandalagii familiale luați la evidența poliției

Sursa: Ministerul Afacerilor Interne (Datele se referă doar la violența fizică și nu includ alte tipuri de violență, precum psihologică, economică etc.)

Tinerii cheamă Guvernele la acțiune!

„De regulă nu avem ceea ce ne dorim, avem doar ceea ce de dispunem, așa că trebuie să utilizăm ceea ce de dispunem, ca să obținem ceea ce ne dorim”.

Cu aceste cuvinte și-a început prezentarea unul dintre experții prezenți la Forumul ONG-urilor din domeniul Dezvoltării și Sănătății Sexuale Reproductive, care a avut loc la Berlin, Germania între 2 și 4 Septembrie, 2009. Evenimentul a marcat 15 ani de la Conferința Internațională pentru Populație și Dezvoltare de la Cairo, 1994 (ICPD), fiind organizat de către UNFPA, Fondul ONU pentru Populație și Ministerul Federal pentru Cooperare și Dezvoltare Economică al Germaniei. Republica Moldova a fost prezentată la Forum de către Irina Druță, Coordonator Y-PEER (Fellow), Valentina Bodrug-Lungu, Președintele ONG Gender-Centru și Elena Sajina, Director Executiv la Societatea de Planificare a Familiei (SPFM).

Tradițional, înainte de debutul unui astfel de eveniment, a fost organizat Simpozionul Tinerilor, la care au participat 80 de tineri din 60 de țări. Aceștia au lucrat în grupuri regionale și au stabilit care sunt necesitățile și problemele de bază cu care se confruntă tinerii. Ulterior, ei au

venit cu o adresare către Guvernele lumii, unde au vorbit despre succesele și lecțiile învățate până acum în procesul de realizare a principiilor ICPD, precum și au elaborat recomandări pentru o activitate mai eficientă pe viitor.

În total, la forum au participat 400 reprezentanți ai diferitor ONG-uri din 130 țări ale lumii. Pe lângă faptul că s-au implicat activ în sesiunile forumului, ei au realizat un schimb unic de experiență. Iată ce ne-a comunicat pe această cale Irina Druță, una din reprezentantele Moldovei la forum: „Personal, am avut posibilitatea să împărtășesc experiența și cunoștințele mele cu colegi din alte țări, precum și să stabilesc legături de colaborare cu organizații similare din regiune. Aceasta este o experiență foarte utilă pentru cariera mea de mai departe. M-au impresionat, în special, informațiile afla-

Informații utile de la Forumul ONG-urilor din domeniul Dezvoltării și Sănătății Sexuale Reproductive din Berlin:

- În fiecare minut, în lume o femeie moare din cauza complicațiilor legate de sarcină, naștere sau avort;
- Fiecare persoană de pe Glob are nevoie de numai 20 USD pentru ca Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului să fie atinse;
- 2 000 000 de femei din lume nu au acces nici astăzi la servicii de planificare familială;
- Numărul oamenilor care au acces la servicii sanitare s-a majorat de două ori din anul 1994, când a avut loc Conferința de la Cairo, și până în prezent;
- Uterul este unicul organ asupra căruia, dacă omul exercită o acțiune negativă, aceasta este pedepsită prin lege;
- Toate continentele și toate țările se unesc și devin un tot întreg sub apa oceanelor și a mărilor.

te acolo, cu referire la sănătatea reproductivă, care m-au făcut să meditez odată în plus asupra principiilor ICPD și asupra a ceea ce trebuie să facem noi zilnic pentru a le realiza în practică”.

Cum se câștigă 1 000 000 dolari SUA ?!

Un nou training destinat coordonatorilor de tineret și liderilor Y-PEER, cu privire la scrierea și elaborarea proiectelor, s-a desfășurat în perioada 7-13 septembrie 2009, în localitatea Ohrid, Macedonia. Irina Druță, Y-PEER Fellow, Focal Point în Moldova, care a fost prezentă la training, își împărtășește impresiile și cunoștințele obținute acolo.

Irina Druță

„Acest training a fost unul deosebit pentru mine, deoarece organizatorii au reușit să îmbine de o manieră eficientă cunoștințele teoretice cu cele practice. Timp de șapte zile, 35 de participanți, cu vârste cuprinse între 18 și 28 de ani au lucrat în echipe, depășind orice bariere legate de vârstă, experiență sau cultură. Toți au fost egali, contând doar subiectele la zi și rezultatul final – prezentarea proiectului.

Aici, trebuie să vă spun că scopul de bază al acestui training a fost ca fiecare

participant să înțeleagă cum se scrie și se prezintă corect un proiect de solicitare de fonduri, astfel încât donatorii să fie entuziasmați de idee și să aloce banii. Totul pornește de la o idee foarte bună, susținută de argumente convingătoare și, desigur, muncă asiduă. Am aflat că există mai mulți pași care trebuie urmați la scrierea oricărui proiect de succes: cercetarea literaturii cu privire la subiectul proiectului, alegerea grupului țintă cărui vor fi adresate activitățile, stabilirea viziunii, misiunii, scopului și obiectivelor proiectului, elaborarea bugetului, identificarea surselor de finanțare și altele.

Pentru a înțelege mai bine acești pași, participanții au lucrat în grupuri a câte șase persoane, iar la sfârșit au prezentat conceptul de proiect. Grupurile au avut diferite idei – de la implicarea tinerilor în procesul decizional, îmbunătățirea sănătății reproductive a tinerilor și până la redu-

cerea atitudinii discriminatorii față de grupurile vulnerabile din societate. Sunt foarte mândră că anume echipa din care am făcut parte eu a fost învingătoare. Premiul a fost unul special – o foaie de hârtie pe care organizatorii au scris 1 000 000 dolari, astfel „finanțându-ne” proiectul ☺. Desigur că a fost o glumă, însă pentru noi a contat ideea în sine. Mai ales că subiectul proiectului echipei în care am lucrat s-a referit la orașul Bălți din Moldova, unde ne-am propus să informăm studenții de la Colegiul de Medicină și specialiștii din centrele medicilor de familie, să aibă o atitudine tolerantă față de persoanele infectate cu HIV/SIDA.

Iar cel mai important este că organizatorii au menționat în final că toate proiectele sunt realiste și au șansa să obțină finanțare. Astfel, mă gândesc la modul serios să transpun ideile proiectului în practică și împreună cu membrii rețelei Y-PEER să desfășurăm activități de îmbunătățire a Sănătății Reproductive a tinerilor nu doar din Bălți, ci din întreaga țară”.

Ludmila Șchiopu, psiholog și trainer în Sănătatea Reproductivă oferă tinerilor "rețeta" unei căsătorii fericite

Care este rețeta unei familii și căsătorii fericite?

Cine cunoaște această rețetă cu siguranță se poate considera fericit. Dar fiecare familie are secretul și rețeta sa pentru fericire. Depinde de așteptările pe care le au tinerii de la căsătorie. Cineva își dorește casă, mașină și bani; cineva caută sufletul pereche, iar cineva râvnește la o carieră de succes... Cred că cel mai important lucru la întemeierea unei familii este DRAGOSTEA. Apoi este necesară înțelegerea, răbdarea, susținerea reciprocă, comunicarea eficientă și capacitatea de a soluționa conflictele pe măsura apariției lor, scopuri și idealuri comune. Cred că fiecare ar putea completa această listă, după interesele sale. Este foarte important să înțelegem ce înseamnă o familie până la întemeierea ei. Dacă fiecare ar înțelege cu adevărat acest lucru, atunci am avea mult mai multe familii fericite.

Care este vârsta potrivită pentru căsătorie? Există diferențe între vârsta femeilor și a bărbaților pentru o căsătorie fericită?

Dacă vorbim despre legislație, atunci vârsta potrivită este începând cu 18 ani. Dar tot mai des tinerii întemeiază astăzi familii după 20-25 de ani. Fiecare din cei care merg la oficiul stării civile pentru a-și înregistra căsătoria își doresc o familie durabilă. Familia se întemeiază atunci când ambii parteneri sunt conștienți și responsabili de faptele și deciziile lor. Sunt familii reușite unde nu există diferență de vârstă între soț și soție, dar sunt și familii unde diferența este de doi-șase ani și mai mult. Se

crede că această diferență de vârstă îi permite soțului să acumuleze până la căsătorie mai multă experiență de viață, maturitate și responsabilitate care se cere ulterior în familie.

Poate căsătoria fi numită un contract?

Care ar fi condițiile acestui contract?

Căsătoria este o mare responsabilitate, deseori mai mare decât un simplu contract. Pentru ca această responsabilitate să fie conștientizată mai bine este necesar ca tinerii să se cunoască: să discute despre viața în doi, despre acele lucruri pe care le cred obligatorii pentru o căsnicie reușită. Dacă ei sunt de acord cu părerile unui altuia, atunci căsătoria lor are mai multe șanse să fie reușită. Dacă partenerii decid să încheie un contract, atunci trebuie să consulte un jurist care este specialist în acest domeniu.

Când trebuie să apară un copil în familie pentru ca să aducă numai bucurii și bunăstare?

Femeia este pregătită pentru a concepe și a naște de la 18 ani. Vârsta optimală recomandată pentru nașterea copiilor este 20-35 de ani, cu intervalul optimal dintre nașteri de doi-patru ani, care îi permite femeii să se restabilească pentru viitoarele nașteri. Viitorii părinți trebuie să se asigure că sunt destul de sănătoși și responsabili pentru a avea un copil. Planificarea familială este necesară pentru nașterea copiilor doriți și sănătoși

Care sunt primele semne de sarcină și cum trebuie să reacționeze cuplul?

De regulă primul semn de sarcină este întârzierea menstruației. Alte semne ar putea fi vomă de dimineață sau imediat după masă, poftă de anumite alimente, sâni dureroși, balonarea intestinului, constipații, somnolență. Dacă menstruația întârzie două săptămâni, femeia trebuie să meargă la medic. Dacă s-a constatat că femeia este însărcinată, cuplul trebuie să înțeleagă că poartă o mare responsabilitate pentru acest copil, pentru sănătatea lui. Din primele clipe copilul trebuie acceptat și iubit, iar mama trebuie să fie înconjurată de grija și dragostea soțului și a întregii familii.

26 septembrie – Ziua Mondială a Contracepției

„O lume în care fiecare sarcină este dorită”, acesta este sloganul Zilei Mondiale a Contracepției (ZMC) marcată în fiecare an pe data de 26 septembrie. În această zi, în mai multe țări ale lumii, se desfășoară multiple acțiuni publice de sensibilizare, prin care tinerii sunt chemați să se informeze și să ia decizii corecte cu privire la sănătatea lor reproductivă. Mottoul ZMC din anul acesta este „Viața ta, Vocea ta: Vorbește despre contracepție”, având scopul de a îndemna adolescenții de 15-19 ani, să vorbească deschis despre sex și contracepție cu persoanele în care au încredere, iar în felul acesta să obțină toată informația necesară pentru a evita o sarcină nedorită sau o boală cu transmitere sexuală.

Ziua Mondială a Contracepției este susținută de o coaliție din zece organizații internaționale din domeniul sănătății sexuale, printre care Societatea Europeană de Contracepție și Sănătate Reproductivă (ESC), Fundația Germană pentru Populație (DSW), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și altele.

• ÎN ATENȚIA TINERILOR ! •

Concursul PLURAL+Moldova continuă!

În zilele de 19 și 20 septembrie 2009 mai mulți tineri au participat la un training de instruire în domeniul producerii filmului documentar. Scopul acestuia a fost de a motiva tinerii să producă filmulețe video despre migrație și diversitate și să participe la concursul Plural + Moldova, anunțat de mai multe organizații internaționale. Participanții – studenți ai facultăților de jurnalism și nu numai – au fost entuziasmați să pășească pentru prima oară pragul televiziunii naționale, să vadă pe viu cum se face un film documentar și, cel mai important, să discute cu jurnalistul Mircea Surdu, unul dintre instructori, pe care până acum l-au văzut doar la micul ecran.

Lencăușan Irina, studentă, Facultatea de Jurnalism și Comunicare Publică, ULIM:

„Acest training este important pentru mine, deoarece am avut ocazia să ajung pentru prima oară în curtea televiziunii. Am aflat informație nouă și utilă despre cinematografie, care sper să mă ajute pe viitor. Îmi doresc să fiu jurnalist de televiziune, dar nu exclud și ideea unei reviste personale, editată în mai multe limbi. Deocamdată, mă concentrez asupra fil-

Participanții la trainingul Plural+Moldova împreună cu jurnalistul Mircea Surdu

mulețului pentru concursul Plural +Moldova. Acum știu mai bine ce am de făcut”!

Andrei Voica, student, Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene, Școala Națională de Studii Politice și Administrative:

„Sunt fericit că am avut ocazia să particip la un asemenea training. Am aflat cum să produci un film documentar, cu impact asupra publicului. Am rămas impresionat de instructori, colegi, cu care am stabilit deja relații frumoase de prietenie. Când privește concursul, cred că subiectul despre migrație este foarte intere-

sant și actual. Am două idei pentru realizarea filmulețului video, dar urmează să aleg una din ele pe care să o realizez în practică”.

Gurez Cristina, studentă, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM:

„Sunt foarte bucuroasă că am fost selectată la acest training. Cred că aici am făcut primii pași în cariera mea TV. Sunt preocupată de subiectul migrației, deoarece am prietene a căror părinți sunt plecați peste hotare. Le este foarte greu deoarece trebuie să îngrijească de ele, dar și de frații și surorile mai mici”.

ÎN ATENȚIA TINERILOR !

Alianța Civilizațiilor (Inițiativa ONU), Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) și UNFPA, Fondul ONU pentru Populație, invită tinerii din Moldova să participe la concursul înregistrărilor video PLURAL + Moldova pe marginea subiectelor ce țin de migrație și diversitate.

Tinerii din Moldova sunt invitați să prezinte o scurtă înregistrare video (1-5 minute) de orice stil sau gen (desen animat, film documentar, dramă, etc.), care să oglindească gândurile, experiențele, opiniile, întrebările sau sugestiile lor pe marginea subiectelor ce țin de migrație, consecințele migrației, precum și promovarea coexistenței armonioase în diferite contexte culturale și religioase.

Concursul PLURAL + MOLDOVA se desfășoară pentru trei categorii de vârstă: 9-12 ani, 13-17 ani și 18-25 ani. Înscrierea

la concursul național se poate efectua în perioada 1 iunie-15 noiembrie 2009. Câștigătorii naționali vor fi premiați pe 18 decembrie, de Ziua Internațională a Migranților. Producătorii înregistrărilor video câștigătoare vor primi premii speciale, diplome de participare, dar și șansa de a fi promovați și remarcați de către specialiști notorii în arta cinematografică din Moldova.

Notă: toate înregistrările video și formularele de participare pentru concursul național pot fi prezentate în limbile rusă sau română prin poștă la Chișinău.

Mai multă informație despre concurs, formularul de participare, regulamentul, vizitați pagina de internet www.un.md.

**Detalii la numerele de telefon:
+ 373 22 232940 sau +373 22 214002**

Buletinul informativ
«FĂRĂ TABU»
este editat cu sprijin financiar
UNFPA și se distribuie gratis

Editor
Design

Irina Lipcanu
Oleg ZAHARCIUC

Adresa: Casa ONU, Biroul UNFPA,
str. 31 August, 131, et. IV, Chișinău, MD-2012
Tel.: 22.00.45, 21.40.02; fax: 21.40.03
www.unfpa.md